

De voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

Den Haag
24 februari 2004

Ons kenmerk
VO/SO/04/6051

Uw brief van
30 januari 2004

Uw kenmerk
2030407170

Onderwerp
vragen van het lid Vergeer

Hierbij zend ik u het antwoord op de vragen van het lid Vergeer van uw Kamer inzake de mogelijke uittocht van vmbo'ers uit steden.

De vragen werden mij toegezonden bij uw bovenaangehaalde brief met kenmerk 2030407170

De minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,

(Maria J.A. van der Hoeven)

Antwoorden op de schriftelijke vragen van het lid Vergeer van de Tweede Kamer der Staten-Generaal aan de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (ingezonden d.d. 29 januari 2004 kenmerk 2030407170)

1. Vraag: Wat is uw verklaring van het feit dat een groeiend aantal vmbo-leerlingen buiten de eigen stad naar school gaat?
Antwoord: De keuze voor een bepaalde school is een zaak van ouders en leerlingen. In een aantal grotere steden is sprake van de door u genoemde verschuiving. Hiervoor kunnen verschillende redenen zijn, zoals bijvoorbeeld schaalgrootte, de populatie van een school of uiterlijk en inrichting van een schoolgebouw.

2. Vraag: Deelt u de mening dat sommige grootstedelijke vmbo-scholen de door ouders gewenste veiligheid en kleinschaligheid niet kunnen bieden?
Antwoord: Juist in de grote steden is men zich heel wel bewust van het probleem van een te grote concentratie van (probleem)leerlingen in één gebouw. Onderzoek van de inspectie in 2003 heeft uitgewezen dat grote scholen een even veilig leefklimaat bieden als middelgrote of kleine scholen. Het betreft hier het onderzoek 'Schoolgrootte en kwaliteit. Groot in kleinschaligheid'. In mijn reactie op dit onderzoek, die ik in november 2003 naar uw Kamer heb verstuurd, heb ik opgemerkt dat een school op menselijke maat van belang is.

3. Vraag: Deelt u de mening dat de problemen van grootstedelijke vmbo-scholen meer te maken hebben met een te hoge concentratie van leerlingen met gedragsproblemen dan met etnische concentratie, aangezien ook steeds meer allochtone ouders hun kinderen niet naar grootstedelijke vmbo-scholen brengen?
Antwoord: Wanneer er sprake is van een trek van leerlingen uit grote steden naar randgemeenten, kunnen er meerdere factoren meespelen. Daarom is niet zondermeer aan te geven of het door u veronderstelde verband inderdaad aanwezig is.

4. Vraag: Wat voor gevolgen voor het schoolklimaat heeft de integratie van veel voormalige LOM-leerlingen in het vmbo? Kunt u dit toelichten?

5. Vraag: Vindt u het wenselijk dat (veel) leerlingen met gedragsstoornissen in dezelfde klas zitten als leerlingen zonder gedragsstoornissen, of dat zij in hetzelfde schoolgebouw onderwijs volgen? Zo nee, wat gaat u hiertegen ondernemen?

6. Wat voor middelen hebben vmbo-scholen om leerlingen met gedragsstoornissen binnen een reguliere klas te handhaven zonder dat het lesproces voor de hele klas verstoord wordt?

Antwoord op vraag 4, 5 en 6: Ik hecht eraan dat scholen de ruimte hebben om zelf hun verantwoordelijkheid te nemen. Scholen kunnen zelf het best beslissen over de manier waarop zij de zorgleerlingen zo goed mogelijk opvangen en ondersteunen. De vraag naar de gevolgen van de integratie van voormalige LOM-leerlingen in het vmbo is niet eenduidig te beantwoorden. Bij de ene school zal deze integratie een positieve invloed kunnen hebben, bij de andere school zal dit – mede afhankelijk van de instroom- anders kunnen liggen. Voor mijn opvatting over de opvang van leerlingen met gedragsstoornissen in het vmbo verwijs ik u verder naar mijn antwoord op de vragen 8 en 9.

7. Vraag: Wat voor redenen waren er destijds om voormalige LOM-leerlingen te integreren in het reguliere vmbo? Speelden financiële argumenten een rol? Op wat voor manier is rekening gehouden met het feit dat zorgleerlingen gebaat zijn bij een rustig schoolklimaat?

Antwoord: De argumenten die van belang zijn geweest bij het opzetten van het vmbo en de integratie van het LOM en IVBO tot LWOO vinden hun oorsprong in de beleidsreactie op het rapport van de Commissie Van Veen "Recht doen aan verscheidenheid" uit 1995. Er waren in ieder geval geen financiële redenen. Wel is de groei van zorgleerlingen gereguleerd in het zogenaamde indicatiemodel. Daarnaast ontvangen de scholen nog een bovenschools zorgbudget van €30.000.000 per jaar, waarmee zorg aan niet-geïndiceerde leerlingen kan worden gefinancierd. De scholen hebben zelf de vrijheid om de zorg hetzij in separate locaties, hetzij binnen de school te verzorgen. Wanneer de scholen ervoor kiezen de zorg binnen de school te bieden, kunnen zij het budget inzetten voor bijvoorbeeld klassenverkleining of het inhuren van deskundigheid.

8. Vraag: Gaat de opvang van leerlingen met gedragsstoornissen in het vmbo volgens u naar wens? Zo neen, wat gaat u doen om dit te verbeteren?
9. Vraag: Bieden de zorgmiddelen, de wachtlijsten voor (voortgezet) speciaal onderwijs en het gebrek aan opvoedingsinternaten voldoende mogelijkheden om gedragsgestoorde leerlingen tijdelijk apart te begeleiden of naar een speciale school te sturen? Zo neen, wat gaat u hiertegen ondernemen?

Antwoord op vraag 8 en 9: Samen met de ministeries van VWS en Justitie bekijk ik momenteel de mogelijkheden van opvang, begeleiding en onderwijs aan jongeren met ernstige gedragsstoornissen. In het per brief van 9 februari aangekondigde plan van aanpak Veiligheid op school en de opvang van risicoleerlingen dat in mei naar uw Kamer wordt gestuurd zullen plannen hieromtrent worden opgenomen.

Daarnaast wordt in het kader van de Operatie Jong gewerkt aan de versterking van de relatie tussen onderwijs en jeugdzorg, met name door in te zetten op de realisatie van zorgstructuren rond het onderwijs, en meer in het algemeen de versterking van het preventieve jeugdbeleid binnen gemeenten.

De zorg binnen het reguliere onderwijs wordt bovendien de komende jaren versterkt middels een extra investering voor leerlingbegeleiding oplopend tot een structureel bedrag van € 26 miljoen op jaarbasis. Hierdoor wordt scholen de mogelijkheid geboden om hun begeleidingscapaciteit voor risicoleerlingen te vergroten en te zorgen voor vroegtijdige signalering om erger te voorkomen of om tijdige doorverwijzing te kunnen realiseren. Ook heeft het veld door middel van de Stuurgroep kwaliteit van zorg, waarin besturenorganisaties en de VVO deelnemen, zelf het initiatief genomen om een kwaliteitsslag te maken in het zorgaanbod binnen de school.

10. Vraag: Hoeveel middelen waren er vóór de invoering van het vmbo per LOM-leerling beschikbaar en hoeveel is nu beschikbaar voor een LOM-leerling in het vmbo?
Antwoord: Het gemiddeld bedrag per LOM-leerling is voor en na de omzetting tot LWOO bij een school voor voortgezet onderwijs gelijk. De kosten van de LOM-school of –afdeling zijn vertaald in een extra vaste voet en een leerlingenratio.

11. Vraag: Wat gaat u doen om te voorkomen dat grootstedelijke vmbo-scholen leeglopen of worden opgeheven? Bent u bereid met de grote steden afspraken te maken om dit tegen te gaan?
Antwoord: Er zijn mij maar enkele gevallen bekend van leegloop of opheffing van grootstedelijke vmbo-scholen. Wel bestaat er zorg over een toenemende mate van scheiding tussen allochtone en autochtone leerlingen tussen de scholen in hartje stad en de rand of de randgemeenten. Deze scheiding is een regionale kwestie, die het best op regionaal niveau kan worden aangepakt, bijvoorbeeld door het maken van afspraken over schoolgrootte en leerlingpopulatie. Ik zal nader ingaan op deze problematiek in de brief over Onderwijs, Integratie en Burgerschap waarin de reactie op de verkenning van de Onderwijsraad naar art. 23 van de grondwet is opgenomen. Overigens ben ik van mening dat iedere school, ongeacht zijn samenstelling, in staat moet zijn om goed onderwijs te bieden. Dit is ook het doel van het onderwijsachterstandenbeleid.

12. Vraag: Mogen scholen bij de toelating voorrang verlenen aan leerlingen uit de eigen gemeente? Op wat voor gronden mogen vmbo-scholen de toelating van leerlingen uit een andere gemeente ontmoedigen?
Antwoord: Scholen kunnen als beleid hanteren dat leerlingen uit de eigen gemeente bij de toelating tot de school in een voorrangpositie worden geplaatst. Dit beleid moet worden vastgelegd en consistent worden gehanteerd. In dat geval is er voor overige leerlingen een duidelijk kader geboden voor hun mogelijkheid om toegelaten te worden tot de school.
13. Vraag: Op wat voor gronden vindt u het aanvaardbaar als vmbo-scholen afspraken maken over de toelating van leerlingen? Deelt u de mening dat een bepaald toelatingsbeleid aanvaardbaar is mits daarvoor goede argumenten worden gegeven?
Antwoord: De WVO staat niet in de weg dat scholen, in casu vmbo-scholen, afspraken maken over de toelating van leerlingen. Uiteraard moeten die afspraken steunen op een goede motivering en dienen kenbaar te worden gemaakt, b.v. in de schoolgids. Ik vind het niet op mijn weg liggen om te beoordelen welke die gronden zijn.